

LA FRATERNITAT

APUNTS BÍBLICS, CONCILIARS I TEOLÒGICS

La Fraternitat com a Comunitat de germans/Església, Lligam fraternal i Amor de germans

1. «Fraternitat» com a nom de l'Església

En el Nou Testament apareix per primer cop la FRATERNITAT com a nom de l'Església a la primera carta de Pere (escrita entre els anys 73-92) i per dues vegades:

«Respecteu tothom, estimeu la FRATERNITAT, reverencieu Déu.» (1Pe 2,17).
«Resistiu fermes en la fe, sabent que la FRATERNITAT estesa arreu del món ha de suportar els mateixos sofriments.» (1Pe 5,9).

El bisbe sant Pacià de Barcelona (anys 370-390) assenyala la significació de l'Església com a FRATERNITAT tres cops: dues a l'*Exhortació a la penitència*, VIII,1; IX,2, i una a la *Carta III o Contra Novatianos*, V,2, en què escriu:

«En l'Església és sempre viu L'AMOR ATENT A CADASCÚ, amor que "ho creu tot, ho espera tot, ho suporta tot" (1Co 7,3). D'aquí l'exclamació de l'Apòstol: "Quan algú és feble, jo també m'hi sento. Si fan caure algú, tot jo m'encenc" (2Co 11,29). Allà, doncs, on TOTA LA FRATERNITAT suporta les penes de tots i resta segura i confiada en el mutu amor: "suportant-vos amb amor els uns als altres, procurant de conservar la unitat de l'Esperit amb els lligams de la pau" (Ef 4,2-3), allí hi ha L'ESGLÉSIA, això és el poble que ha renascut de l'aigua i de l'Esperit Sant en el Crist.»

«El Concili Vaticà II usa "FRATERNITAT" vint-i-sis vegades: dotze a GS; quatre a LG; quatre a PO; dos a AA, i una a AG, OE, PC i UR» (G. Ruggieri, «La Iglesia como

fraternidad evangélica»: *Concilium*, 166, 1981, 354-369). D'aquests usos, tres cops ho fa per significar l'Església, primer en tractar del ministeri dels bisbes a LG 26, relacionat amb l'Eucaristia, i els dos restants, que tenen el mateix text, es refereixen al ministeri dels preveres a LG 28 i PO 6:

FRATERNITAT, ESSLÉSIA LOCAL I EUARISTIA: «LES ESSLÉSIES (LOCALS) són, en el mateix territori, EL NOU POBLE CRIDAT PER DÉU, en l'Esperit Sant i amb tota la plenitud. En elles, per la predicació de l'Evangelí de Crist, els fidels s'hi reuneixen i s'hi celebra el misteri de LA CENA DEL SENYOR "a fi que TOTA LA FRATERNITAT del cos s'uneixi estretament"» (text final citat tret de la introducció al *Pater Noster* de la litúrgia mossàrab d'Espanya) (LG 26).

FRATERNITAT, PASTOR I FAMÍLIA DE DÉU: «Exercint per la part que els és pròpia, el ministeri de Crist, Pastor i Cap de la FAMÍLIA DE DÉU apleguen una FRATERNITAT animada per l'esperit d'unitat i la condueixen a Déu Pare per mitjà de Crist en l'Esperit Sant» (LG 28 = PO 6); (amb referència a sant Cebrià: l'Església com a «Fraternitat que viu l'esperit d'unitat», *Carta*, 11,3; a més, el text de LG 28 es relaciona amb Ac 4,32 sobre «La primera comunitat»).

2. La «Fraternitat universal» és el projecte de Déu

«Déu vol que TOTS ELS HOMES se salvin i arribin al coneixement de la veritat» (1Tim 2,4).

«TOTHOM està invitat al Poble de Déu, que presagia la pau universal» (LG 13).

«Vosaltres no us feu dir "rabi", perquè de mestre només en teniu un i tots vosaltres SOU GERMANS» (Mt 23,8).

«Encara que alguns, per la voluntat de Crist, són constituïts mestres, distribuïdors dels misteris i pastors a favor dels altres, hi ha una VERITABLE IGUALTAT ENTRE TOTS en la dignitat i en l'acció en comú pròpies de tots els fidels per a l'edificació del Cos de Crist» (LG 32).

«El Concili, proclamant la grandesa de la vocació de l'home i afirmant que en ell hi ha un germen diví, ofereix al gènere humà la col·laboració sincera de

l'Església a fi de promoure aquella FRATERNITAT UNIVERSAL que correspon a aquesta vocació» (GS 3).

«Als qui creuen que “Déu és amor” (1Jn 4,8.16), el Crist aporta la certesa que el camí de l'amor és obert a tots els homes i que l'esforç per restaurar la FRATERNITAT UNIVERSAL no és en va» (GS 38).

«Tot el que aquest Concili proposa vol ajudar tots els homes del nostre temps, tant si creuen en Déu com si no el reconeixen explícitament, perquè creïn un món més conforme a la dignitat eminent de l'home i alhora aspirin a una FRATERNITAT UNIVERSAL més profundament fonamentada i sota l'impuls de l'amor» (GS 91).

3. «Fraternitat» en el «Crist-germà»

«JESUCRIST ha estat el primogènit d'una multitud de GERMANS» (Rom 8,29).

«Ell no s'avergonyeix d'anomenar-los GERMANS..., ja que es feu en tot igual als GERMANS» (He 2, 11.17).

«Aneu a anunciar-ho als meus GERMANS» (Mt 28,10); «Ves a trobar els meus GERMANS» (Jo 20,17).

«L'Esperit ens fa FILLS i ens fa cridar: “*ABBÀ*”, PARE!» (Rom 8,15; Ga 4,6).

«Primogènit entre molts GERMANS, va instituir una nova COMUNIÓ FRATERNAL que es realitza en el seu Cos, que és L'ESGLÉSIA, on tots, membres els uns dels altres, es puguin ajudar mútuament. Aquesta solidaritat haurà d'augmentar sempre fins aquell dia que serà consumada, quan els homes, salvats per la gràcia, com a FAMÍLIA ESTIMADA per Déu i per CRIST, EL GERMÀ, donaran a Déu una glòria perfecta» (GS 32).

«CRIST-GERMÀ» (GS 93; LG 32.62). Els creients són «els seus GERMANS» (LG 7), «fills en el Fill» que «invoquen: *Abba Pare*» (GS 22), essent «GERMANS I GERMANES en el Crist» (LG 37; AA 3; PC 14) i «en el Senyor» (UR 3). «La riquesa més important del tema de la FRATERNITAT és redescobrir «CRIST-GERMÀ», en el qual tots esdevenim fills adoptius del Pare, i GERMANS I GERMANES ELS UNS DELS ALTRES» (M. Dujarier, *Église-Fraternité I*, Cerf 2013, 56). Tot molt ben significat en la icona copta del s. VII –al

Louvre de París–, en què Crist posa el seu braç dret a les espatlles de l'Abat Méнас (portada de M. Dujarier, *Église-Fraternité II*, Cerf 2016).

4. La virtut de la Fraternitat: vers la «Fraternitat mística» del papa Francesc

«L'AMOR tot ho excusa, tot ho creu, tot ho espera, tot ho soporta»
(1Co 13,7).

«Si Déu ens ha estimat així, també nosaltres HEM D'ESTIMAR-NOS ELS UNS AL ALTRES. A Déu, ningú l'ha vist mai; però si ens estimem, ell està en nosaltres» (1Jo 4,11).

«Per Joan, la conseqüència de que Déu, que és amor (1Jo 4,16), ens hagi estimat, no és que nosaltres igualment l'estimem a ell, sinó que ENS ESTIMEM MÚTUAMENT (1Jo 4,7.11). Per això, el «Déu en nosaltres» és en l'amor mutu, l'únic Déu al qual podem estimar (1Jo 4,12). D'aquí que sigui un vertader argument –per nosaltres gens evident, per Joan radicalment apodíctic– que el «qui no estima el seu germà que veu, no pot estimar a Déu, que no veu» (1Jo 4,20)» (K. Rahner, «Sobre la unidad del amor a Dios y el amor al prójimo», ET VI: 275).

«La paternitat de Déu confereix a la FRATERNITAT CRISTIANA la seva vertadera solidesa... Perquè només hi ha un que té dret a invocar Déu com el «MEU PARE», Jesucrist, el Fill unigènit; tots els altres homes han de dir, en definitiva: «PARE NOSTRE». Déu és només Pare «per a mi» quan jo «estic» en el «nosaltres» dels seus fills. No pot ésser correcte, per tant, dir que Crist ha ensenyat als homes a dir «Pare» a Déu, sinó que s'ha de dir amb tot rigor que ha ensenyat a dir «PARE NOSTRE», i que en aquesta locució l'adjectiu «NOSTRE» no és menys important que el substantiu «PARE»» (J. Ratzinger, *La fraternidad de los cristianos*, pàg. 63-71).

«Tot allò que els homes fan per aconseguir una justícia més gran, una FRATERNITAT més ampla, un ordre més humà en les relacions globals, val més que els progressos tècnics» (GS 35; i GS 61; 78; 84; 90).

«La Sagrada Escripura ensenya a la família humana que el progrés humà, que és un gran bé per a l'home, porta en si mateix una gran temptació: un cop pertorbat l'ordre dels valors i barrejat el mal amb el bé, individus i grups només

tenen en compte els propis interessos i no pas els dels altres, i això fa que el món no sigui un espai d'autèntica FRATERNITAT» (GS 37).

«L'ESGLÉSIA, en virtut de la seva missió d'il·luminar tot el món amb l'anunci de l'Evangeli i de reunir en un sol Esperit tots els homes de qualsevol nació, raça o cultura, esdevé UN SIGNE D'AQUELLA FRATERNITAT que permet i consolida un diàleg sincer. Unint les nostres energies esforcem-nos per col·laborar FRATERNALMENT al servei de la família humana, la qual és cridada a esdevenir, en Crist Jesús, LA FAMÍLIA DELS FILLS DE DÉU» (GS 92).

Papa Francesc: «Es tracta d'aprendre a **DESCOBRIR JESÚS EN EL ROSTRE DELS ALTRES**, en la seva veu, en les seves reclamacions. També és aprendre a sofrir en una abraçada amb Jesús crucificat quan rebem agressions injustes o ingrituds, sense cansar-nos mai d'optar per la FRATERNITAT. Aquí rau la veritable guarició, ja que la forma de relacionar-nos amb els altres, que realment ens guareix en lloc de fer-nos posar malalts, és una FRATERNITAT MÍSTICA CONTEMPLATIVA, QUE SAP MIRAR LA GRANDESA SAGRADA DEL PROÏSME, que sap descobrir Déu en cada ésser humà, que sap tolerar les molèsties de la convivència aferrant-se a l'amor de Déu, que sap obrir el cor a l'amor diví per buscar la felicitat dels altres com la busca el seu Pare bo. Precisament en aquesta època, i també allà on som "petit ramat" (Lc 12,32), els deixebles del Senyor són cridats a viure en comunitat que sigui sal i llum del món (cf. Mt 5,13-16). No ens deixem robar LA COMUNITAT!» (*Evangelii gaudium*, 91s.).

Dr. Salvador Pié Ninot, teòleg

Març de 2019